

както всички останали, а с псевдонима „Лъв“, който се появява най-напред в брой 26 на „Народност“ от 20 април 1868 г. В първите три отново се описват турски безччинства, извършени в Русенско, Ловешко и Разградско. Те са автентичен документ за издевателствата над българското население. В посочените селища издевателствата са дело на турски разбойници, но и на редовна войска, която вместо да защитава мирните български жители ги ограбва и от страна на някои самозабравили се управници. В дописките се разказва и за стихийния все още протест на българите, които постепенно осъзнават правата и националното си достойнство, не остават покорни и равнодушни пред насилията. Тук в повечето случаи авторът използва разкази на уж случайни пътници, дошли от „отсреща“, които споделят видяното в Турско, а по-рядко изявява собствените си пристрастия, но все пак не пропуска да вдъхне кураж на своите съотечественици, да ги призове на още по-действена съпротива.

Ботевата алтернатива за свобода или смърт юнашка е заявена тук от Запрянов, макар и не в стихове, но ясно и категорично с думите: „Българи! Вие виждате, че сте останали без никаква помощ. Виждате добре, че със стоене със сгнати ръце никой няма да избави имотите ви, сепнете се и грабнете кой каквото има – брадва, пушка, коса, та или смърт веднъж за всегда или свобода!“ Разбира се, макар и да е близко, времето на общата, организирана революционна борба все още не е дошло, но словото и обществената дейност на гюргевския главен български учител Тодор Запрянов ни дават основание да го определим като един от най-пламенните ѝ пропагандатори.

Четвъртата дописка, подписана с псевдонима на Запрянов, която е всъщност и последната му публикация в „Народност“, информира за бунтовническите действия на Хаджидимитровата чета, преминала Дунава в началото на юли 1868 г. Верен на стила си, дописникът най-напред въвежда читателя в обстановката като говори за усилията на турското правителство да омаловажи значимостта на този революционен акт на българите и за това въпреки тези усилия, които са „една маска или един прах, с който се стараят да напрашат очите на образованей свят“⁷, бунтът продължава и все повече се разраства. След това той преминава към описание на конкретните победни сражения, които е водила четата, посочва цифрови данни за убити и пленени башибозуци и редовни турски войници и офицери, за завзети от въстаниците оръжие и боеприпаси. Със съзнанието за историческата роля на тази малка българска революция в очите на Европа, Т. Запрянов всячески се старае да възвеличи подвига на българските герои, да продължи и засили доколкото е възможно политическия резонанс на събитието. Обяснимо е пристра-